

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

6TE ÅRG.

DEN 18 DECEMBER 1904.

N° 12

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: C. A. C. Warberg. — Apropos Nobels fredspris. — En 75-årsdag. — Illustreradtt allehanda från skilda delar af landet — Tvenne notabla gästspel: Fleischer-Edel—Aalberg. — Bertha von Suttner. — Nobelpristagare. — Senaste rysk-japanska krigsbilder — Brokigt utomlandsnytt. — "Två skisser" af Peter Norden. — Strödda anteckningar från Rhodesia. — Veckans porträttgalleri.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1904.

Foto. Hamqvist, Stockholm.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfejesparre Sthlm—Gbg.

C. A. C. WARBERG.
GENERALMAJOR.

CASTEN ABRAHAM CARL WARBERG.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Ett vidt spridd rykte vill veta, att chefen för fjärde arméfördelningen generallöjtnanten H. Gadd, inom någon tid skall komma att afgå och efterträdas af chefen för sjätte arméfördelningen, generalmajor C. Warberg.

Denne framstående militär, hvilkens bild H. 8 D. nu återgifver på sin första sida — generallöjtnant Gadds fotografi har redan förut varit att se därstädes — åtnjuter ett högt anseende inom den svenska armén så väl för sina teoretiska kunskaper som sin praktiska skicklighet, hvilken han till full evidens lagt i dagen under de fälttjänstöfningar hvori han deltagit. Härtill kommer, att generalmajor Warberg har en synnerligen rättfram karaktär, är en man i ordets fulla bemärkelse.

Casten Abraham Carl Warberg föddes den 2 dec. 1845. Efter 1864 aflagd officersexamen utnämndes han till underlöjtnant vid Andra lifgardet, inträdde 1867 i krigshögskolan samt utnämndes följande år till löjtnant.

År 1871 blef den begåfvade och flitige unge mannen förordnad till generalstabsofficer, utnämndes 1874 till stabscadjutant och löjtnant vid generalstaben och 1875 till kapten därstädes. Efter att 1879 ha blifvit kapten vid Andra lifgardet, avancerade W. 1884 till öfveradjutant och major vid generalstaben, 1888 till öfverstelöjtnant därstädes och blef 1891 öfverste och chef för Norra skånska infanteriregementet. 1897 följde utnämningen till generalmajor i armén och 1899 till chef för sjette arméfördelningen.

W. har utöfvat en omfattande lärare- och militärskillerär verksamhet. Han var sålunda 1873—77 lärare i krigskonst vid krigsskolan samt undervisade äfven under en tid i reglementen och krigslagar. 1875 omarbetade

han enligt uppdrag "Stridslära för arméns underbefälsskolor" och lämnade 1875—77 en redogörelse för trängväsendets historiska utveckling. 1878—84 beklädde han lärareplatsen i krigskonst och krigshistoria vid artilleri- och ingenjörshögskolan.

Men W. har också på allvar luktat krut. Han var nämligen år 1877 som militärattaché följaktigt ryska Donauarmén under rysk-turkiska kriget i sex månaders tid. W. var då stationerad dels vid högkvarteret och dels vid nionde armékåren. Han bevestade beskjutningen af och träffningen vid fästningen Nikopol samt fästningens kapitulation i juli månad. Vidare var han ett uppmärksam vittne till de olika drabbningarna vid Plevna, Sgalevica och Pelisat samt till Plevnas cernering.

Under åren 1886—88 tjänstgjorde den duglige mannen som souschef och åren 1888—91 som chef i kommandoexpeditionen. Ännu högre steg han, då han 1895—99 var t. f. chef för generalstaben.

Naturligtvis har W. — såsom alla andra i främsta ledet stående svenskar, de må vara militärer eller civile — deltagit i kommittéarbeten. Han var 1879—81 sekreterare i svensk-norska kommittén för afgifvande till förslag i bevakningstjänsten, och efter att 1900—01 ha kraftigt deltagit i arbetena för ny härordning, var W. 1903 ordf. i kommittén för granskning och omarbetning af förslag till organisation af landsstormen.

Det är, som man hör, en mångsidigt erfaren man hvilken, efter allt att antaga, blir general Gadds efterträdare.

APROPOS NOBELS FREDSPRIS.

SVENSK HEDERSLEDAMOT AF L'INSTITUT DE DROIT INTERNATIONAL.

Ende svenske hedersledamoten och ene ledamoten (den andre är f. d. legationssekreteraren Kleen) af l'Institut de droit international, hvilket nu af Norska stortinget tilldelats Nobels Fredspris, är f. justitierådet *Samuel Rudolf Detlof Knut Olivecrona*, f. 1817, student 1836, fil. d. r. 1839, jur. kand. 1842. Doc. i kriminalrätt vid Uppsala universitet 1847, vice häradsh. 1849, aflade 1851 jur. lic.-ex. 1852—68 prof. i allm. lagfarenhet och romersk rätt i Uppsala, 1868—89 justitieråd. 1863 prom. till jur. d. r. Utgifvit många arbeten, hvaraf "Om dödsstraffet", 1868, och "Om orsakerna till återfall till brott" ådragit sig särskild uppmärksamhet. Korr. led. af Franka institutet.

HVAR 8 DAUS fotograf i Stlm. ¶ S. R. D. K. OLIVECRONA. Kånt: Bengt Sjöforsparre. f. d. justitieråd, ende svenske hedersledamoten af L'Institut de droit international.

L'Institut de droit international stiftades 1873 af några intress. rättslärda, vann så småningom större anslutning o. har i samma mån vuxit i inflytande till förmån för den internationella freden genom främjandet af den internationella rätten. Institutet är näml. uteslutande af vetenskaplig karaktär. Det består af högst 60 aktiva medlemmar, lika många associerade samt ett obestämt antal hedersledamöter. Icke mer än en femtedel af medlemmarna i någon klass får tillhöra samma stat. Institutet anses domicilieradt där hvar est generalsekreteraren bor, hvilket f. n. är Louvain i Belgien. Sammankomster hållas hvarje eller 'hvertannat år i olika länder.

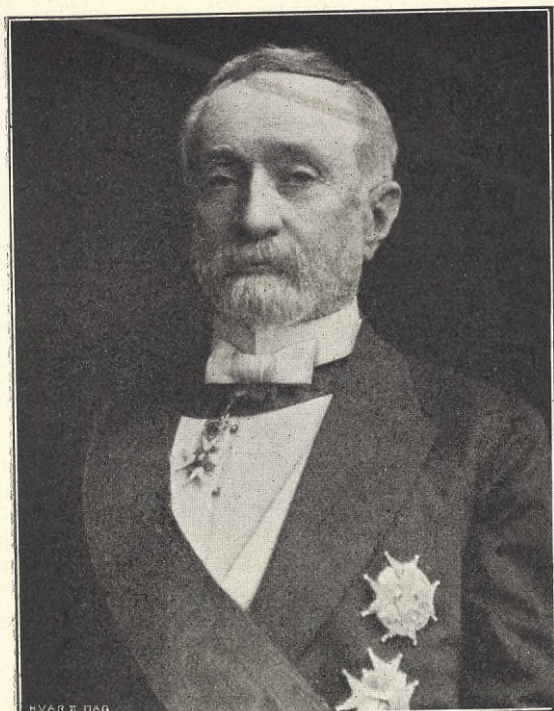

Foto. Lüljeström, Sthlm. P. G. E. POIGNANT. Kliché: Bengt Silfverparre.

Förre landshöfdingen i Gotlands län, *Per Gustaf Emil Poignant*, fyllde den 8 dec. 75 år. P. föddes i Stockholm, blef student i Uppsala 1847, jur. kand. 55, vice häradshöfding 58, sekr. i Sjöförsäkringsöfverrätten 60, fiskal i Svea hofrätt 63 och assessor 66, rev. sekr. 68, häradshöfding i Oxie och Skytts domsaga i Skåne 81. 1888 utnämndes han till landshöfding på Gotland och kvarstod i denna egenskap tills för 4 år sedan. Under hela denna tid satt P. som ordförande i länets hushållningssällskap. I riksdagen har han äfven varit ledamot nämligen 94—95 i Första och 96—99 i Andra kammaren.

Dagen till ära och på grund af, att föreningen skulle bli förevigad i bild i H. 8 D. hade samtliga ledamöter klädt sig i nationaldräkt — en dräkt som de för resten aldrig borde utbyta mot stadskramet.

I. Halmstads stad har nyligen af stadens handtverksförening erhållit en mycket värdefull gåfva, bestående af en unik valurna, hvilken under stor högtidlighet öfverlämnats till staden. Den vackra, en och en half meter höga urnan är förfärdigad af drifven koppar och uteslutande arbetad af föreningens egna medlemmar. Sin invigning fick urnan vid de för några dagar sedan afhållna stadsfullmäktigevalen.

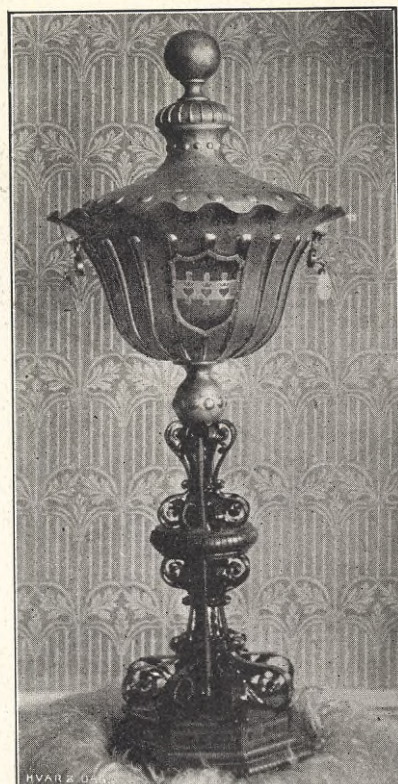

Foto. Orla Bock, Halmstaa. Kliché: Bengt Silfverparre.

I. EN VACKER VALURNA.

II. Dalaföreningen i Stockholm, som består af största antalet i hufvudstaden bosatt dalalmoge, firade den 10 dec. under hr E. Skoglunds ordförandeskap sin andra årsfäst. Högtidstalet hölls af folklißskildraren Lars Lunell och handlade om Dalarne förr och nu.

Foto. S. DAGS fotograf i Sthlm. II. DALAFÖRENINGEN I STOCKHOLM. E. Skoglund, ordf. (1). Herr Lunell (2). Kliché: Bengt Silfverparre.

Foto. P. A. Eriksén, Sköfde.

III. EN MINNESFEST PÅ ÅRS DAGEN AF SLAGET VID LUND. Sköfdes exercishus smyckadt till Lifregementets husarers regementsfest.

III. Årsdagen af slaget vid Lund (4 dec. 1676), hvilket slag för alltid afgjorde våra sydliga provinsers öde, firades af Lifregementets husarer i Sköfdes exercishus med en ståtlig fest. Regementet har särskild anledning att högtidlighålla denna dag, emedan regementets ingripande i slaget var af afgörande betydelse för utgången af detsamma. — Vi ha samtidigt fått oss tillsänd en bild från en af Lunds studenter föret. spexturné, vid hvilken löjet synbarligen mest gått ut öfver Karl XII:s minne, och vi voro frestade att återgifva äfven denna bild som ett bevis på hur olika uppfattning man kan ha i liknande stycken, men funno det bäst att afstå.

IV—V. Natten mellan den 3—4 dec. ödelades Ockelbo kyrka af våldeld. Kyrkan var af sten, men taket och allt öfrigt brännbart förstördes af elden. Större delen af biblioteket och arkivet blef äfvenledes lågornas rof. Kyrksilfret och en del äldre värdefulla handlingar lyckades man dock rädda.

VI. Ett tea-room för välgörande ändamål var i förra veckan anordnad i Kvinnoklubbens lokal i Stockholm af belgiske ministerns maka, baronessan Daelman,

Kliché: Bengt Silfverparre

Foto. S. Nyberg, Ockelbo.

IV—V. DEN NEDBRUNNA KYRKAN I OCKELBO. Interiör. — Exteriör.

Kliché: Bengt Silfverparre

med biträde af damer ur corps diplomatique och societeten. Anordningarna voro synnerligen smakfulla, och tea-room'et, där bl. a. prinsessan Ingeborg var en af gästerna och drottningen lät representera sig, hade stor succés.

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STILM.

VI. ETT »TEAROOM» FÖR VÄLGÖRANDE ÄNDAMÅL anordnad i Stockholm af baronessan Daelman (X).

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Stilm.—Öbg.

Stadt-Teaterns i Hamburg primadonna fru Fleischer-Edel har med allra största framgång uppträdt på k. teatern i Stockholm. Fru F.-E., som föddes år 1873 i Mülheim, debuterade i april 1894 på hofoperan i Dresden, hvilken scen hon tillhörde till 1897, då Pollini lyckades engagera henne i Hamburg.

Den unga artisten lär vara världens förnämsta Mozartsångerska, men är äfven förträfflig i Wagnerpartier och var vid de senaste Bayreuthspelen den bland alla uppträdande, vid hvilken största intresset fäste sig.

Inför en, äfven för att vara i Göteborg — där ju icke alltid teatern uppmontras efter förtjänst — föga talrik men så mycket mera intresserad publik, har i slutet af förra och början af innevarande

Efter porträtt. KATHARINA FLEISCHER-EDEL, den tyska operasångerskan, som vid sitt uppträdande i Stockholm rönt en så utomordentlig framgång.

vecka den berömda finska uppträdt på Göteborgs

Ida Aalberg den raffineradt sceniska beräkningen som triumferar öfver alla tekniska svårigheter.

Stora teater i roller som Hedda Gabler, Magda i Hemmet o. a. De skådespelare med hvilka hon omgifvit sig framstodo kanske icke alltid riktigt till sin fördel, detta sagdt med reservation för uppförandet af Tschechoffs Onkel Wanja, men divan själf räddar genom sin till svindlande virtuositet uppdrifna konstalltid till slut helhetsintrycket. Hennes konst karaktäriseras bäst genom att ställas i motsättning till fru Dybwads. Den senare verkar alltid med oförliknigt fina och diskreta medel. Den förra stiger aldrig ned från den klassiska koturnen. Det är alltid den stora stilen öfver henne, men också alltid stilen. Är det det levande lifvet som hos fru Dybwad tar konstnärlig gestaltning, — och endast på den vägen når man det högsta — så är det hos

Efter porträtt.

IDA AALBERG, den berömda finska tragediennen, som i dagarne gifvit gästspel i Göteborg.

BERTHA VON SUTTNER, hvilkens namn upprepade gånger, bl. a. nu äfven af Björnstiernerne Björnson, nämnts i sammanhang med utdelandet af Nobels fredspris.

Efter ett nyligen taget porträtt.

NOBELPRISTAGARE.

Efter senaste porträtt, delvis tagna af HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STOCKHOLM.

Foto. HVAR 8 DAG. Klisché: Bengt Sjöfversparre.
IVAN PETROVITSJ PAULÖFF,
Professor i fysiologi vid militär-medicinska akademien i Petersburg, pristagare i medicin.

net som nu under ryktesdagarna nämndes — på Mistral pekades dock redan i somras — var prof. Pauloffs i S:t Petersburg, hvilken redan i fjol lär ha varit en svår medtäflare till Finsen. P. är född 1849 i staden Rjazan i mellersta Ryssland. Han genomgick först Andliga akademien i S:t Petersburg, men slog sedan om till den bana, han sedan fullföljt. Sedan 1897 är han prof. i fysiologi vid mil. med. ak. i S:t Petersburg. Mest berömd inom den vetenskapliga

Allt efter som Nobelinstitutionens högtidsdag, den 10 dec., nalkades, togo ryktena om hvilka som denna gång blifvit utsedda till erhållande af prisen i denna hela världen omfattande ideella täflan, allt fastare form. Och på ett undantag när, fredspriiset, hvilket — något oegentligt — tilldelats icke en person utan en institution, hafva alla gissningarna visat sig vara riktiga.

Det första nam-

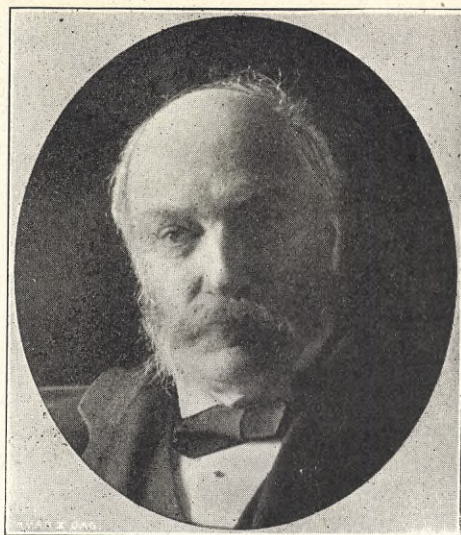

Foto. HVAR 8 DAG. Klisché: Bengt Sjöfversparre.
LORD JOHN WILLIAM STRUTT RAYLEIGH, Professor i matematisk fysik vid Royal Institution i London, pristagare i fysik.

världen har han blifvit genom sina på vivisektionens väg vunna upptäckter rörande matsmältningsprocessen.

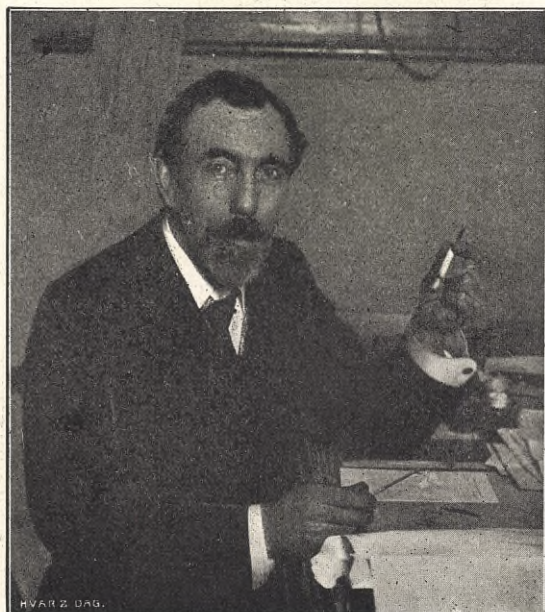
De båda engelska pristagarna i fysik och kemi, lord John Rayleigh och Sir William Ramsay, ha, åtminstone den senare, utanför fackkretsarne jämförelsevis mera kända namn. Sir William — född i Glasgow 1852, prof. i London sedan 87 — har gjort märkliga upptäckter af okända ämnen i atmosfären, och har på senaste tiden varit ifrigt sysselsatt med undersök-

Foto. HVAR 8 DAG. Klisché: Bengt Sjöfversparre.
SIR WILLIAM RAMSAY, Professor i kemi vid Londons universitet, pristagare i kemi.

Efter porträtt. Klisché: Bengt Sjöfversparre.
FREDERI MISTRAL, den provencalske diktaren som med den spanske dramaturligen José Echegaray, delat årets litterära Nobelpris.

Efter porträtt. Klisché: Bengt Sjöfversparre.
En ögonblicksbild af PROFESSOR RAMSAY:
»Skulle ni vilja se litet radium? Ja, det ser icke mycket ut för världen!»

ningar rörande radium och metallernas förvandling. Han har förut mottagit många lysande utmärkelser. Lord Rayleigh är född i Cambridge 1842 och utnämndes till innehafvare af sin nuvarande professur samma år som sin kollega. Han delar med Ramsay äran af upptäckten af ett nytt grundämne i luften, argon, och är dessutom berömd som författare till det utförligaste vetenskapliga verk öfver akustiken som finnes.

Utdelandet af det litterära Nobelpriset har ännu icke kommenteras. Den 74-årige Frederi Mistral är den provensalska renässansens störste man. Just i år har det af honom stiftade förbundet "Lou Felibrige", firat sitt 50-årsjubileum. Detta förbund har utträttat mycket för poesiens pånyttfödelse i det gamla trubadurlandet och åter förskaffat den förut nästan i ringaktning nedsjunkna langue d'oc-dialekten litterär betydelse och obetingad respekt. Mistral's förnämsta verk är eposet "Mirèio".

Don José Echegaray är född i Madrid 1833. Han ägnade sig först åt det politiska lifvet och beklädde redan vid 42 års ålder en ministerpost, men kastade sig plötsligt in på den litterära banan och har uppnått en enastående popularitet såsom förträfflig dramatisk författare.

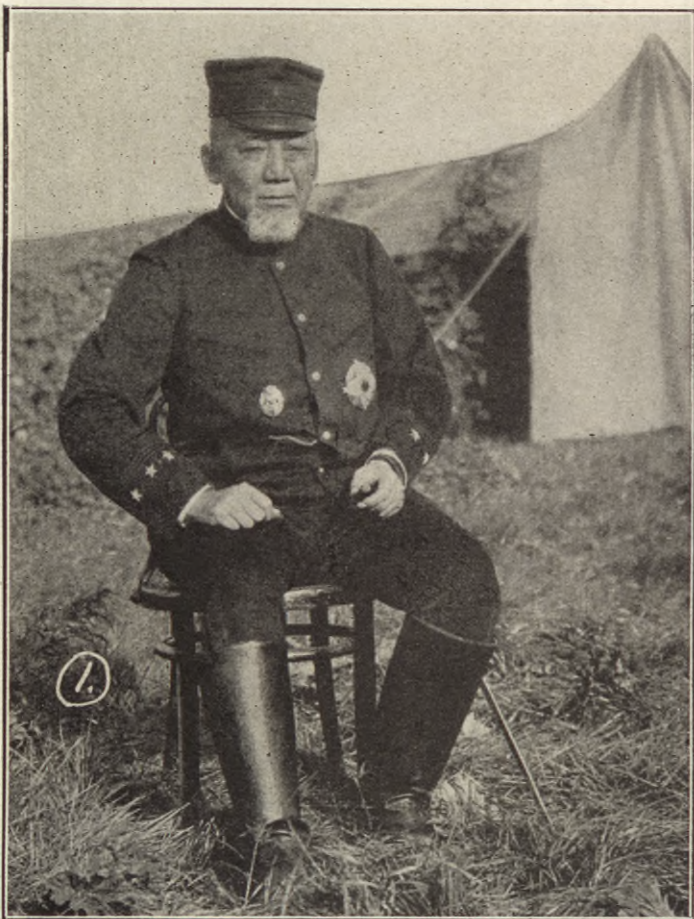
* * *

Då det af oss rekviderade porträttet af Echegaray ännu icke hunnit komma oss tillhanda och vi principiellt afstå från att meddela bilder efter annat än originalfotografier, beklaga vi att denna gång icke vara alldeles fullständiga vid återgifvandet af porträtten öfver årets Nobelpristagare

RYSKA ÖSTERSJÖFLOTTANS FARD. Uppehåll i Suez-Kanalen. Nedersta bilden visar när krigsfartygen proviantera.
EFTER FOTOGRAFIER.

SENASTE RYSK-JAPANSKA KRIGSBILDER.

1. FÄLTMARSKALKEN MARKIS OYAMA, japanska arméns generalissimus.
2. SLAGET VID SHA-HE: GENERAL KUROKI (X) ledande krigsoperationerna, som han följer genom sitt fältteleskop.
3. DE FRÄMMANDE MILITÄRATTACHÉERNA följa striden vid Temple Hill den 12 okt. Den med X märkte officeren är tydligen den svenske officeren att döma af den nya uniformen.

Visserligen var det endast med en oerhörd uppoffring af människolif som japanerna lyckades sätta sig i varaktig besittning af 203-meterskullen, men det har också visat sig att eröfringen af denna dominerande höjd varit af en betydelse som knappast kan öfverskattas. På några få dagar har nästan hela återstoden af den en gång så mäktiga ryska Stilla-hafseskadern skjutits i sank, och detta har i sin tur totalt förändrat läget mellan de båda fiendliga makterna. Dels har besittningen af Port Arthur plötsligt blifvit utan betydelse ur synpunkten af dess uppgift såsom skyddsstation för flottan, eftersom flottan icke vidare existerar, och dels har

4. SLAGET VID SCHA-HE. General Samsonoff emottager på slagfältet budskap från general Kuropatkin. Fotografien tagen den 13 oktober.
5. RYSKA OFFICERARE BEGRAFVAS efter bajonettstriden vid Putiloff Hill.

Östersjöeskadern icke längre att bringa undsättning, utan att fullt själfständigt uträtta hvad den förmår för att tillfoga fienden skada. Också lär eskadern redan ha fått order om att tills vidare icke inlöpa i kinesiska farvatten. Efter en färd på flera tusen sjömil, och med den bemanning den har, skulle den säkert icke vara jämförlig med sin fruktansvärde motståndare.

I. Den senaste sensationsväckande affären i Paris är en i dagarna arrangerad duell mellan Jaurès och Déroulède. Med anledning af en klerikal skolgossedemonstration framför Jeanne d'Arcs staty hade Jaurès och Déroulède växlat en del utsökt beska artigheter i tidningsartiklar eller per telegram och slutet på historien blef att Jaurès — säkerligen till stor förvåning för de fleste — kvitterade D:s ärerörika beskyll-

I. DUELLEN MELLAN JAURÈS (2) OCH DÉROULÈDE (1).

Kliché: Bengt Oskers, Jare.

ningar med en utmaning i den gamla stilen. D'antog utmaningen, och duellen, som lyckligtvis förlöpte utslutande komiskt, ägde rum i Heendaye till stor förlustelse för intresserade åskådare.

II. På Berlins gator har för icke länge sedan "hufvudgängaren" Baptiste väckt icke ringa uppseende genom sina prestationer på öppen gata. Den preussiskt påpasslige poliskonstapel som oförtöfvadt ingrep trodde sig ha med en förryckt att göra. B. dokumenterade sig emellertid som "specialist i att gå på hufvudet", men uppmanades enträget af ordningsmaktens representanter att icke välja publika områden för sina spatserturer.

III. Det danska välgörenhetsmärket är nu redan färdigt. Det är hållet i en ljusviolett färgton och prydes af den aflidna drottning Louises bild.

III. DET DANSKA VÄLGÖRENHETS-FRIMÄRKET.

II. EN SOM GÅR PÅ HUFVUDET.

Kliché: Bengt Silfvermarre

TVÅ SKISSER.

För HVAR 8 DAG af PETER NORDEN.

OÄNDLIGHETEN.

Fyraåringen och tioåringen hade funnit en död mört.

Fyraåringen ville att mörtan skulle högtidligen begrafvas bakom vinbärsbuskarne, under det att tioåringen höll på, att katten skulle få den.

Det hade så när blifvit meningsskiifte om hvem som fann mörtan. Ty hvem var rätter finnare, den som först fick syn på en sak eller den som först tog upp den? Lyckligtvis kom emellertid fyraåringen att undra, om katten skulle börja med stjärten eller an-

siktet på fisken, när han åt honom, och vetgirigheten segrade öfver bestämmandelusten. Det blef alltså afgjort, att katten skulle ha den.

— Ss-bss-bss-bss!

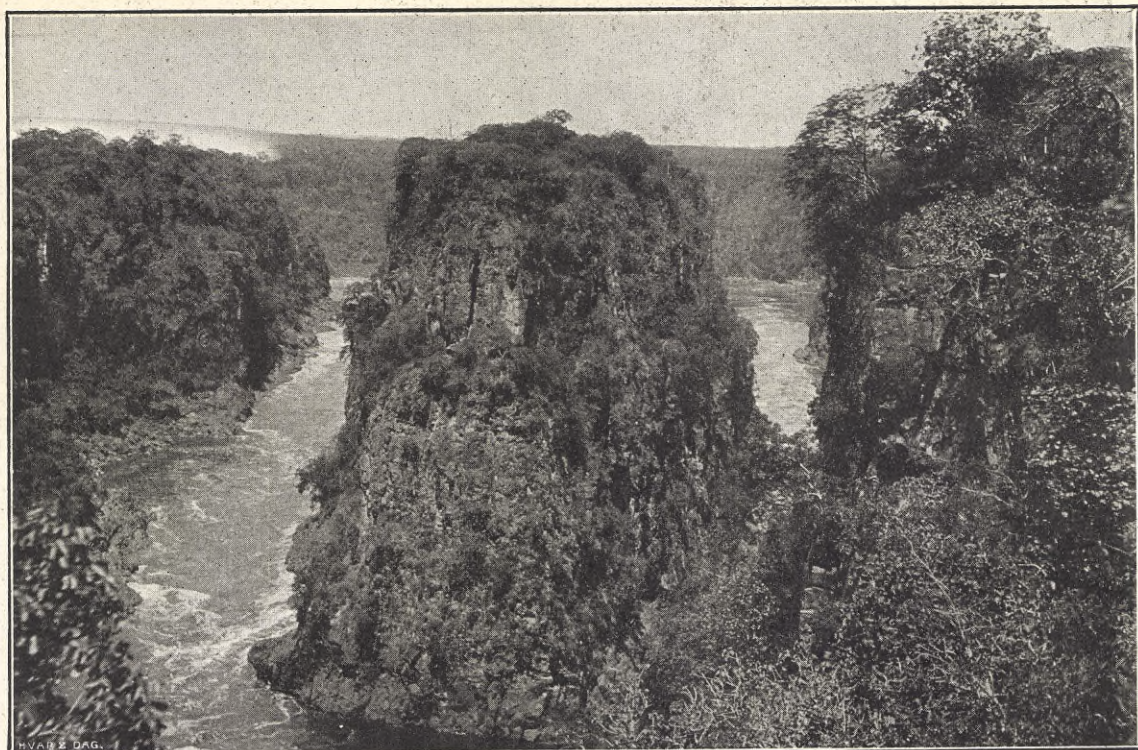
Kissen var ingenstädes att finna. Fyraåringen kände dubbelt med sig att han lidit ett nederlag.

— Jag vill bära fisken åtminstone! sade han — och dref sin vilja igenom.

— Kissekissekisse! lockade tioåringen i sin finaste diskant.

— Katten! Kom ska du få en dö fisk! ropade fyraåringen.

(Forts. å sid. 192.)

Efter J. J. J. J.

Klické: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Skolin—Öbg.

KLIPPRAVIN NEDANFÖR VICTORIAFALLEN: Röken från fallen synes längst upp till vänster å bilden.

En svensk, som sedan 8 år är bosatt i Rhodesia, har till HVAR 8 DAGS disposition ställt en del fotografier och anteckningar, efter hvilka vi meddela följande:

Från Tanganikajön till Transvaal, från Mosambik till tyska Sydvästafrika sträcker sig Englands största afrikanska besittning, Rhodesia, uppkallad efter den för ett par år sedan allidne Cecil Rhodes.

Det berättas, att då engelsmännen för mer än 10 år sedan hade sändt ut triangelmätare för att upp-

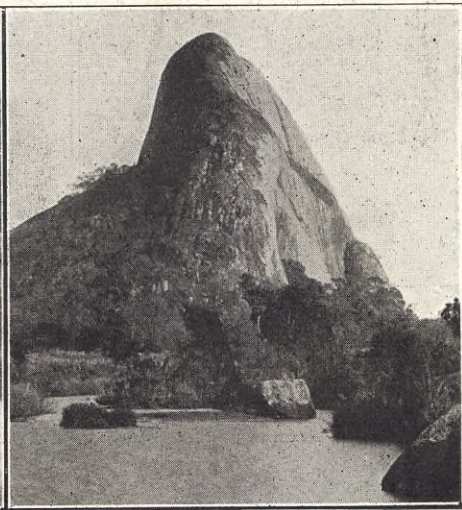
draga en provisorisk gräns mellan Transvaal och Matabeleland och kartan framlades inför presidenten Krüger, denne allvarsamt och törebräende pekade på Rhodesia, som på kartan fått en blå färg, under det Transvaal var rödt, och sagt: "Hvarför har ni inte färgat detta rödt också?"

Den 15 oktober bildades genom Cecil Rhodes be-medling "The British South Africa Co." och engelska regeringen, som redan lyckats bli erkänd "beskyddare" af konung Lobengula i Matabeleland, överlämnade

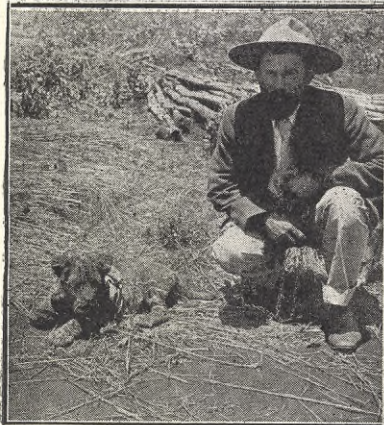
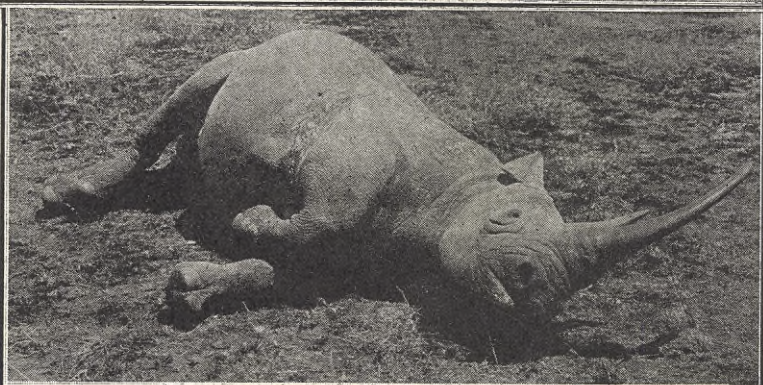
Efter J. J. J. J.

VICTORIAFALLET.

Klické: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Skolin—Öbg.

EN EGENDOMLIG KLIPPFORMATION:
Savana Bull Rock i Rhodesia.

Efter fotografier

1. ZEBROR PÅ BETE.
2. UM LASSA, EN STOR NEGERHÖFDING OCH HANS SON.
4. LEJONET SOM HUSDJUR.

detta land för kultivering till nämnda bolag, under hvars öfverinseende det ännu befinner sig.

Så började "kulturen", d. v. s. guldgräveriet. Konung Lobengula visade sig orolig, men lugnades med vackra förespeglingar. Slutligen brast dock hans

3. EN SKJUTEN NOSHÖRNING: Hornet äges af Göteborgs museum.
5. KUDUANTILOP, KO OCH TJUR: Endast med teleskopkamera är det möjligt att fotografera de skygga djuren.

Kilohé: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Skilm—Gbg

tålamod. Sedan Cecil Rhodes genom d:r Jameson förgäfvades sökt komma till fredlig uppgörelse utbröto fientligheter, som slutade med att engelsmännen

segrade, sedan de lidit en del rätt kännbara förluster.

Boskapskötsel och åkerbruk ha mycket goda framtidsutsikter i Rhodesia. Visserligen tillfogas kreatursstammarna stundom fruktansvärda afbräck genom nötpest, försäskad af giftiga flugor, men trots detta förökas de och frodas märkbart. Landet har riklig tillgång på vatten af bästa beskaffenhet. Man får ofta se uppgifvas att Sydafrika lider brist på vatten. Detta emellertid med orätt. Knappast något annat land på jorden inom det trobiska bältet kan vara bättre loftadt med afseende på vatten än Rhodesia. Och de ypperliga betesplatserna där äro rent af oöfverträffliga.

Den giftiga flugan (*Glossina mortisans*) liknar rätt mycket vår vanliga fluga. Hon är brun till färgen med gula tvärstreck under buken och vingarne lagda korsvis öfver ryggen. Hon finnes i allmänhet bland de stora villebrådshjordarne och antages lägga sina ägg i buffelns spillning. I och med villebrådet undanträngande inåt landet minskas faran för husdjuren att råka ut för den hemiska insekten.

F. n. är grufdriften den förnämsta industrien i Rhodesia. Och bland grufvorna äro de guldförande de som mest arbetas.

Öfver allt i gulddistrikten påträffar man lämningar af gamla arbeten, som tyda på att grufdriften var i gång här för hundratals år sedan. Bland negrerna finnes en urgammal tradition, som berättar följande: "För länge, länge sedan kommo hvita män med långt hår från det stora vattnet. De gjorde många af våra förfäder till slafvar och dödade många. De gräde också efter det gula järnet, som de skickade hem till sitt land. För att skydda sig uppförde de många befästningar.

Slutligen samlade våra förfäder sig i oräkneliga skaror, och drefvo de hvita männen med det långa håret ut i det stora vattnet, hvarifrån de aldrig mer återkommo."

Forskare taga för gifvet, att det var från denna del af jorden, som kung Salomo erhöll allt sitt guld vid den tid han byggde Jerusalems tämpel, och att det nuvarande Rhodesia var drotningsens af Saba rike. Märkvärdigt nog finnes ännu i dag en flod i Rhodesia som heter Sabia. Utefter dess stränder finnes en massa uråldriga fästningsruiner samt räster efter guldräfningsarbeten. Dessa arbeten visa tydligt, att det förut funnits ett folk i Rhodesia med högre kultur än negerns.

Ofta kan man se gamla gruföppningar, hvilka under tidernas lopp delvis rasat igen och i hvilkas boten växa väldiga flerhundraåriga träd. En närmare undersökning af de gamles arbeten visar, att de ej förstodo konsten att pumpa upp vattnet, enär de aldrig gått djupare än till vattenlinien och att de ej kunde arbeta i hård kvarts.

F. n. gräfves det i Rhodesia guld till ett värde af 27,000,000 kronor om året, hvarvid märkes att denna siffra stadigt stiger.

Infödingarna i landet tillhöra två skilda stammar, hvaraf den till numerären underlägsna Matabelestammen, (100,000 mot den andra, Maschanastammen 2-å 300,000) är den intelligentaste och pålitligaste.

Den ofvannämnde kung Lobengula var till börden zu'er. Hans far, som var höfding i Zululandet, hade nämligen nödgats fly därifrån och med de 10,000 trogna som åtföljde honom hade han eröfrat Matabelelandet och tryggat makten för sig och sin dynasti, — tills engelsmännen kommo.

Till Maschanaland företog Lobengula årligen plundringståg under sin härlighets dagar. Engelsmännen befriade sedan de olyckliga negrerna från sina plågoandar. Till tack härför gjorde Maschananegrerna 1895

uppror mot de hvita, som de öfverfölo och pinade till döds på det rääste och ohyggligaste sätt. 1896 blef dock upproret kufvad och numerä är höfdingen i hvarje by ansvarig för ordningen.

Negrerna lefva på åkerbruk och boskapskötsel. Det mesta arbetet utföres af kvinnor. Det är kvinnor som så och hacka jorden, som bygga, som koka mat och brygga ölet. En fader till många döttrar prisar sig också lycklig. Ty en hustru betingar ett pris som varierar mellan 10 och 20 pd st.

Vår sagesman har icke mycket godt att säga om negern. Han är lat och bedräglig, vidskeplig och otacksam. Ofta njuter han sitt öl i öfvermått och icke allt för sällan figurerar han vid domstolen. I detta fall är det vanligen svartsjuka med i spelet.

En last som han tydligt lär af den hvite är — spelpassionen. Han spelar kort och andra spel. Han börjar med att spela bort sina pengar. Sedan spelar han bort sina kläder och sina andra tillhörigheter. Dessutom spelar han så ofta som möjligt — falskt.

Å andra sidan säger sig vår sagesman efter noggrann iakttagelse af sakförhållandena icke kunna dölja för sig, att missionsverksamheten spelar en ganska ledsam roll i den uppfostringsverksamhet som vore önskvärd bland negrerna. En neger som besöker missionen lär sig nästan uteslutande att taga efter den hvites dåliga egenskaper och inga af hans goda. När de, såväl kvinnor som män lära sig förstå och tala engelska, så är vanligen det första de yttra på det främmande språket en — svordom. Händer det att en neger står tilltalad för att ha begått något nesligt brott, är det nästan alltid en som tillhör missions-skolan. Och missionärernas hus tjänare äro notoriskt latare och uppstudsigare än sina stambröder i allmänhet.

En neger är mycket bättre loftad än vår fattiga svenska befolkning. Han har sin jord så godt som fri. Och arbetar han för de hvite, får han en ovanligt hög aflöning.

Hvad skall man därför tänka om de insamlingar som göras i vårt eget fattiga land för negrerna i Afrika? Pängarna hamna ändå till slut i någon utländsk köpmans ficka. Många af missionärernas rapporter angående förhållandena uti Afrika äro uppenbarligen förvända.

* * *

Den förnämsta förströelsen för den hvite i Rhodesia är jakten. Här finnes också villebråd i oräkneliga hjordar och af alla slag: giraff och noshörning, vildsvin och antilop, flodhäst och krokodil, zebra och gnu, lejon, leopard och elefant.

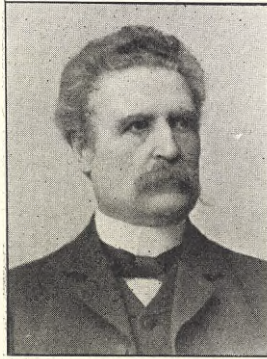
Särskildt om lejonet ha vår sagesman en del intressanta uttalanden att göra.

Lejonet är nog ej så fruktansvärdt som många söka att göra det. Det händer dock understundom, att det nattetid öfverfaller och dödar människor, men detta är endast förhållandet med mycket gamla djur.

Man ser och hör, äfven i Afrika, ofta angifvet, att lejonet ej åter kött från djur, som det ej själf dödat. Detta är emellertid oriktigt. Det är icke sällsynt att påträffa lejon i färd med förtärande af en skjuten antilop, äfven då köttet är i långt framskridet förruttelsesstillstånd.

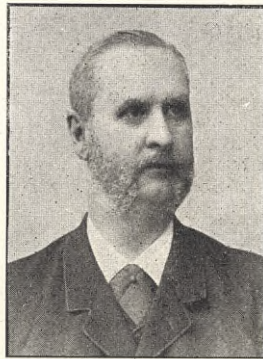
Ett lejon som en gång fått smak på människokött, är mycket farligt. Det skyr sedan, såsom många tro, icke ens elden. Det har händt, att ett lejon begifvit sig in uti infödingarnes hyddor, utsett en neger, liggande helt nära elden, burit honom några få meter från hyddan och där förtärdt honom.

Äfventyrens Afrika kommer att finnas kvar långt sedan den "vilda" Västern i hvarje vrå är upplyst med elektricitet.

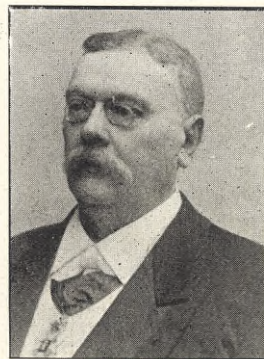
M. A. FALK.

Afsk. har på begäran bevilj. landssekr. i Sthlms län Matths Albert Falk. F. i Örebro 34, intr. efter jur. stud. i flera verk i Sthlm. Inskrefs i landst. 68, länsnot. 72, landssekr. 35. Led. å stat. vägn. i styr. för Sthlm-Rimbo jernv.-ab. o. sederm. ordf. därst., 93-00 led. i maldtr. kom. Fullm. i civilstat. pens.-inr. 87-02.

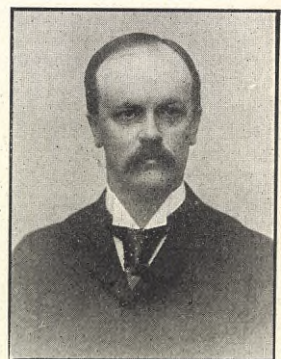
C. F. K. BARNEKOW.

Led. af riksdagens Andra kam., godsäg. friherre Christian Fredrik Kjell Barnekow å Åraslöf (Skåne), fyllde den 26 nov. 65 år. Innehaf. af ett flertal riksd. mera betyd. förtroendeposter; inom sin ort framst. o. inlathvrik komm.-man; delt. 188, 93, 98 o. 01 års kyrkom. Tilldelats Hushålln. sällsk. stora guldmalj.

P. O. ÅKERBERG.

F. d. provinsialläkaren, med. lic. Per Olof Åkerberg i Falun, fyllde den 29 nov. 65 år. Med. lic. 70. Grufläkare vid Stora Kopparbärget 72-99, f. bataljonsläkare vid Dalregementet 79-84, provinsialläkare i Falu distrikt 84-03, t. f. förste provinsialläkare i Kopparbergs län 91-04.

G. L. DE GEER.

Led. af riksd. Första kam. godsägaren frih. Gerard Louis De Geer fyllde den 27 nov. 50 år. Stud. 73, jur. kand. 79, v. häradshöfding 81, t. f. kanslisekr. i Finansdep. 88-92. Åger och bebör sedan 92 Hanaskog (Kristianstads län.)

C. A. A. GRUNDSTRÖM.

60 år fyllde den 5 dec. K. arkitekten, professorn vid konstakademien i Stockholm, Claes Axel Amos Grundström. Efter studier vid Tekniska institutet, Konstakademien samt utomlands arkitekt i öfverint. emb. 75-84, professor sedan 83. Ledamot af Fr. konsternas akademi 83.

G. HJERTBERG.

Kyrkoherden Gustaf Hjertberg fyllde den 12 dec. 60 år. Prästvigd 73, komminister i Kättilstad (Linköpings stift) 74 och kyrkoherde därstädes sedan 91.

J. C. F. BÄCKSTRÖM.

Regementsläkaren, med. lic. Johan Carl Fredrik Bäckström i Karlskrona, fyllde den 16 nov. 60 år. Regementsläkare i Flottan sedan 02, Förste bataljonsläkare vid flottans station i Karlskrona. Kom-munalman.

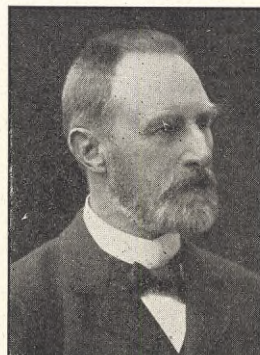
O. G. ÖRTENBLAD.

Rektorn vid Södermalms h. allm. läroverk i Stockholm, fil. dr. Olof Gustaf Örténblad, fyllde den 3 dec. 50 år. Stud. 73, promov. 85, lektor i Venersborg 87-99, vid Södermalms högre allm. läroverk 99-02, Rektor därstädes sedan 02.

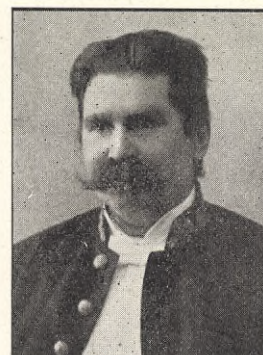
C. H. WESTMAN.

Postdirektören i Stockholm, Carl Henric Westman fyllde den 5 dec. 65 år. Stud. 59, kam.-ex. 62, kansl. 68, förest. för reklam.-byrån 70, sekr. 74, kamrer 75, byråchef 77, postdirektör 85. Har nu begärt afsked. K. Majs uppdrag som postens ombud vid postunderhandl. med Norge och Danmark.

C. O. E. RYDBECK.

60 år fyllde den 23 nov. stadsingenjören i Jönköping Claes Oscar Emil Rydbeck. Utex. från Tekn. Institutet 65, anställd vid järnvägsbyggn. 64-76, stadsingenjör i Strömstad 77, Sundsvall 77-99, i Jönköping sedan 99.

A. J. SJÖBERG.

Kronolänsmannen i Vilske härad, Axel Justus Sjöberg fyllde den 13 dec. 60 år.

K. V. A. FREDENBERG.

Till dir. vid Skogsinst. i Sthlm har förordn. öfverjägmästaren i västra distriktet Karl Vilhelm Astley Fredenberg, född 57. Extra jägmästare i norra Hälsinglands revier 78, jägmästare i västra Hälsinglands revier 93, öfverjägmästare i västra distriktet 02.

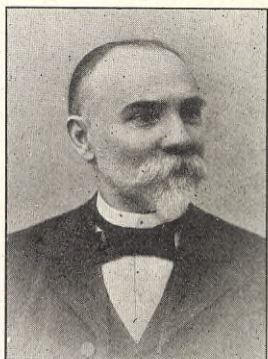

PORTRÄTTGALLERI

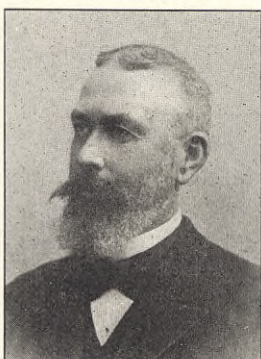
A. C. G. LEIJONHUFVUD. †

Den 9 dec. afled i Stockholm f. d. öfversten o. chefen för Nerikes reg. frilh. Axel Christer Gregersson Leijonhufvud, f. 19. 38 underlöjtn. vid Helsing reg., 43 löjtnant, 51 kapten, 56 major, 69 reg.-chef. 68 öfverste o. chef för Nerikes reg., tog afsked 78. T. f. generalbefälhafvare i femte militärdistriktet 66.

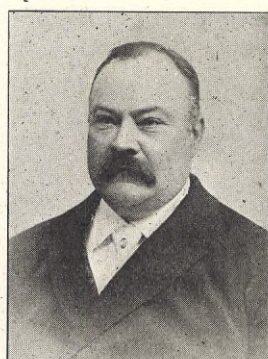
C. F. ELMQVIST. †

Fil. dr., läroverksadjunkten Carl Fredrik Elmqvist, afled den 29 nov. vid i dagarne fyllida 60 år. Stud. 63, promov. till fil. dr. 69. Adjunkt i v. Karolinska lärov. i Örebro sedan 70. Från trycket utgifvit arbeten i botanik.

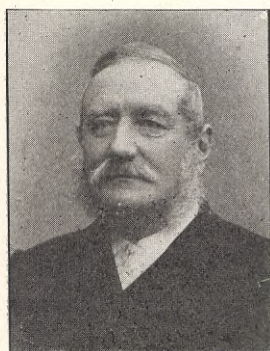
F. E. L. C. BARNEKOW. †

Den 25 nov. afled i Sthlm godsägaren frilh. Fabian Ernst Louis Casimir Barnekow å Ökna (Södermanl.) vid 56 års ålder. Aflyttade 1900 från Örbyhusgårdarne och Vendels socken, där B. inneh. flera kommunala förtroendeposter.

O. W. LINDH. †

Kronolänsmannen, Oskar Wilhelm Lindh afled i Sefle den 19 nov. vid 57 års ålder. Kronolänsmän i Näs härad sedan 76. Led. af riksdagens Andra kam 94—96, mångårig ordf. i Sefle Köps Kom-stämman, led. af flere kommunalstyrelser.

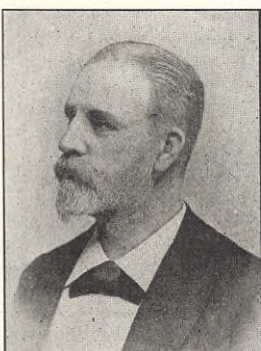
C. G. CLASON. †

F. kommissionslandmätaren Carl Gottlieb Clason afled i Falun den 4 dec. 82 år gammal. Stud. 43, landmätarexamen 51, v. kommissionslandmätare 56, tjänstgjorde vid Storskiftet 60—88.

L. B. QUIDING. †

F. d. majoren Lorentz Bernhard Quiding, afled i Göteborg den 2 dec. vid 71 års ålder. Underlöjtn. vid Efsborgs regem. 53, major 84.

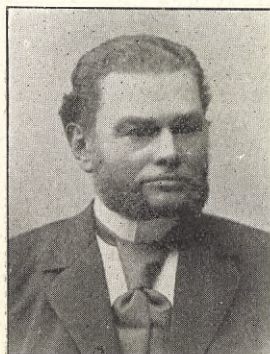
A. P. OSTBERG. †

Handlanden i Ystad Anders Peter Ostberg afled den 2 dec. vid 63 års ålder. Flerårig led. af stadsfullmäktig, ordf. i planteringsstyrelsen. Ifrig jägare.

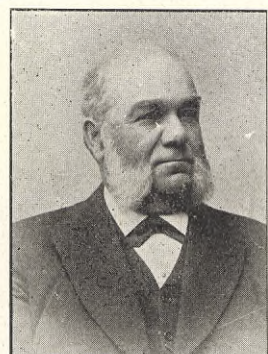
C. PALMGREN. †

Den 22 nov. afled i Luleå en af ortens mera framträdande personer v. konsun Carl Palmgren vid 52 års ålder. Ildade en betydande sågverksrörelse, mångårig stadsfullmäktig, innehafv. flera kommunala uppdrag.

E. G. V. MELLSTRÖM. †

F. fabrikören Emil Gustaf Vilhelm Mellström i Enköping afled den 25 nov. 72 år gammal. Född i Stockholm och där vagnmakare, bief M. på 60-talet godsägare samt ca 25 år senare fastighetsägare i Enköping. På landet och i stad anlitad och driftig kommunalman.

A. O. PETERSSON. †

Navigationsläraren i Göteborg, sökapten Axel O. Pettersson afled den 22 nov. vid 63 års ålder.

B. A. HJORT. †

F. d. trafikchefen vid Långshyttan—Byvallens järnväg, Bror August Hjort i Säter afled den 1 dec. vid 51 års ålder.

G. JERN. †

Den 7 dec. afled i Stockholm f. d. konsul Gustaf Jern, född 1857.

(Forts. fr. sid. 186.)

Katten hörde dem kanske, och kanske han blivit framlockad i onödan så många gånger, att han nu med flit höll sig undan. I alla händelser ropade barnen förgäves.

De hade nu hunnit så långt ned i trädgården, att den stora myrstacken bara var några steg undan. Tioåringen kom att tänka på att myrorna tyckte om huggorm. Då åte de nog mört också.

— Ska vi lägga'n i myrstacken? frågade han.

— Näj! tyckte fyraåringen. Katten ska ju ha'n!

— Ja, men katten är inte hemma.

— Hvaffö de? Tror du han åt opp ansiktet först? . . . Myrorna äter väl inte fisk häller?!

— Jo då. Di äter ormar. Kom så lägger vi'n där!

— Kan vi se när di äter då?

— Ja då. Kom!

Så fick myrorna fisken. Barnen stodo och tittade, hur de kommo svärmande från alla håll.

— Tror du att myrorna är rädda för att fisken ser på dom? undrade fyraåringen.

— Hva du ä dum!

Lång tystnad.

— Det var allt bra att inte katten fick'en, sade fyraåringen och petade fisken bättre till rätta med en pinne.

När han lyfte upp pinnen följde en myra med. Hon kröp först till ena ändan af pinnen och sedan mot den andra. Innan hon hunnit dit, hade gossen ömsat hand, och myran fann icke häller vid denna ända annat än tomma luften. Hon vände och sökte rundt om och fram och tillbaka efter ett fäste för pinnen. Men gossen passade alltid på att ömsa sitt tag i rätt ögonblick och myran förbryllades alltmera. Hon tyckte, att detta stred emot alla naturlagar.

Fyraåringen var utsägligt intresserad. Hvarenda nerv var spänd i påpasslighet. Hur skulle myran bli klok på detta?

— Det är allt konstigt, sade han allvarsamt.

— Hvilket? Fisken? frågade tioåringen, som inte hade en aning om hvad han tänkte på.

Fyraåringen försökte att svara, men kunde icke.

I detta ögonblick slutade myran att grubbla och släppte sig handlost ut i det tomma.

Fyraåringen ville åter säga något, men det stocade sig för honom. Det blef bara en underlig kluck, och system såg förvånad upp.

Sannerligen, det är ej för fyraåringar att sätta sådana tankar i ord.

* * *

EN GÅNG NÄR AXELINA VAR LITEN.

Axelina stod på en stol vid stora skåpet i salen. Far hade lämnat skåpsdörren öppen efter sig — en ovanlig glömska — och Axelina begagnade sig opåaktad af det enastående tillfället att taga alla härligheterna i betraktande.

På nedersta hyllan stod sockerskålen nyfylld och frestande. Men Axelina stred tappert emot lockelsen och tog resolut ögonen från den farliga hyllan.

Hon sträckte sig på tå och såg efter hvad öfre afdelningen af skåpet kunde gömma allt.

Men där fanns ingenting som kunde täfla med sockerskålen. Rent ut tänkt, så hade Axelina alltid trott att det oätkomliga skulle vara mycket roligare att se på nära håll. När hon nu ändtligen fick mätta sin nyfikenhet, fanns där ju endast hyllar och spik och hammare och tänger och rakt ingenting som var lifvadt. Det skulle nog vara lustigt att plocka till sig några spik och slå i golfvet, men dels hade Axelina en oklar förnimmelse af att mamma eller pappa skulle göra slut på det nöjet hastigare än vanligt, och dels kom hon ihåg hur illa hon en gång slagit sig på fingrarna, då hon olöfvandes hade varit framme och lånat hammaren.

Axelina lyfte försöksvis på den minsta hyfveln och

funderade, om hon skulle gå och titta på grisen i stället? Det var nämligen så, att far och skolläraren hade köpt en gris tillsammans — slaktad förstås, ty när var ett nöje fullständigt här i världen? — och den grisen låg nu uppe på bordet i vindskammaren och väntade på att bli styckad, eller "ändå mera dödad", som Axalina i sitt medlidsamma sinne föreställde sig saken.

Hon satte hyfveln tillbaka, och skulle just till att klifva ned från stolen, då hon fick syn på ett instrument som verkligen intresserade henne. Det var en liten, icke längre särdeles blank tång, som såg helt oskyldig ut där den låg, men som hvarken Axalina eller bröderna kunde se utan en rysning. Det var doktors-tången, som alltid far kom med, då barnen hade tänder att falla. Och Axalina knep ofrivilligt ihop läpparna.

Plötsligt sträckte hon sig ifrigt på tå igen och grep fatt på tången. Hon hade fått en glänsande idé.

Det kunde vara roligt att vara doktor en gång också, att inte alltid vara offer. Grisen däruppe, han behöfde minsann icke sina tänder mera, han kunde godt släppa till ett par af sina betar, så att Axalina kunde få se om hon var lika duktig som doktor, som när hon satt i fars knä och gapade och nöp far i armen och — *borde* varit duktigare. Axalina kom i håg, hur hvita griständerna hade lyst i det halföppnade gapet, när grisen bars upp för trappan.

Sagdt och gjordt. Axalina tog tången under förklädet och smög sig på tå ut ur rummet. Ingen upptäckte henne, icke ens vid den farligaste punkten, köksdörren, och hon kom oseedd och ohörd uppför trappan. Dörren till kammaren stod öppen och därinne låg mycket riktigt grisen på bordet. Tandraden lyste mot den blodiga nosen.

Var det inte ändå synd om grisen? Att dra ut hans, vackra hvassa tänder? Det gjorde bestämt förfärligt ondt. Tänderna voro icke lösa som Axelinas, när de skulle ut.

Axelina bekämpade sin vekhet och förhärdade sig ståndaktigt. Skulle de icke snart skära hela grisen i bitar, och hade icke mor sagt, att det kände han icke det allra minsta?

Tyst — kom det någon i trappan? Nej då, allt var tyst, märkvärdigt tyst, aldeles som på kvällen i mörkret, när det kunde vara så tyst så det hördes. Och så var gardinen nere, och dagern var kuslig i rummet. Men Axalina förhärdade sig.

Med klappande hjärta tog hon fram tången som hon med något öfverdrifven försiktighet hela tiden hållit gömd under förklädet, och nalkades bordet.

Hon vågade icke se sig om, utan stirrade endast på den hvita tandraden framför sig. Hon tyckte att grisen log, hälften hänfullt och hälften som i en svår smärta.

Så lyfte hon tången, fumlande och tafatt. Hon var yr af att stirra på en punkt, och hon samlade all sin beslutsamhet för att kasta den förlamande skräckkänslan af sig.

Till sist lyckades det. Det var icke så litet karaktär i Axalina; hon kunde både vilja och icke vilja.

Axelina drog ett djupt andedrag. Hon kände den befriande lättnad, man alltid erfar efter en dylik själföfvervinnelse. Nu trotsade hon både skymningen och tystnaden.

Nu lilla nasse! Just den där stora grymma hörntanden . . .

På en gång stelnade Axalina i en krampaktig förfäran. *Grisen såg på henne!*

Hon kunde icke ropa, icke andas, icke röra sig. Hon trodde att hon skulle dö af ångest . . .

Mor var sysselsatt med middagen nere i köket. Hon stod just och öfverlade hvar Axalina kunde hålla hus, då hon hörde något tungt som föll i golfvet uppe på vindrummet, medan strax därpå hennes flicka kom nedrusande för vindstrappan och ohejdadt gråtande kastade sig i mors armar.